

1321/1916 clae. 2.

A NAGYKÁROLYI
REF. EGYHÁZMEGYE

1916. ÉVI OKTÓBER HÓ 3-ÁN MÁTÉSZALKÁN TARTOTT
===== RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK =====

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA
KINCSES ISTVÁN
EGYHÁZMEGYEI JEGYZŐ.

NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R.-T.-NÁL
1916. NAGYKÁROLYBAN. 1916.

A NAGYKÁROLYI
REF. EGYHÁZMEGYE

1916. ÉVI OKTÓBER HÓ 3-ÁN MÁTÉSZALKÁN TARTOTT
===== RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK =====

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA
KINCSES ISTVÁN
EGYHÁZMEGYEI JEGYZŐ.

NYOMATOTT A NAGYKÁROLYI PETŐFI-NYOMDA R.-T.-NÁL
1916. NAGYKÁROLYBAN. 1916.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Mátészalkán, a nagykárolyi ref. egyházmegyének 1916. évi október hó 3-án tartott rendes közgyűlésén.

JELLEN VOLTAK:

Elnökök: Berey József esperes és Domahidy Elemér gondnok.

Jegyzők: Kincses István lelkészi s Néma Gusztáv világi főjegyzők, Fóris Lajos lelkészi aljegyző.

Kincses István, Havas Gyula, Tukacs Lajos, Király István lelkészi, — Kacsó Károly, Péchy László, Bányay Endre, Gáspár Pál világi tanácsbírák.

EGYHÁZAK KÉPVISELŐI:

	LELKÉSZEK:	VILÁGIAK:
Bere:	Tukacs László	—
Börvely:	Havas Gyula	—
Csomaköz:	—	—
Dengeleg:	—	—
Dobra:	—	—
Domahida:	—	—
Érendréd:	—	—
Érkörtvélyes:	—	—
Fábiánháza:	Asztalos Kálmán	—
Gebe: Szigethy Gyula		Pap József
Gencs:	—	—

	LELKÉSZEK :	VILÁGIAK :
Géres :	—	—
Hodász :	Ujlaky Béla	—
Ilk :	—	—
Iriny :	—	—
Jármi :	Szobonya József	—
Kaplony :	Ludman Lajos	—
Kántorjánosi :	Gönczi József	—
Királydaróc :	—	—
Kismajtény :	—	—
Mátészalka :	Kincses István	Csizmadia József
Mérk :	Ignéczy Sándor	—
Nagydobos :	Mózes István	—
Nagyecsed :	Berey József	Tarcsa András
Nagykároly :	—	Néma Gusztáv
Nyírmeggyes :	Tukacs Lajos	—
Olcsva :	Nagy Imre	—
Olcsvaapáti :	Fóris Lajos	—
Ópályi :	Király István	—
Parasznya :	Gócz Lajos	—
Papos :	Tariska Béla	—
Szamosszeg :	Batta Miklós	Kis Gyula
Szaniszló :	—	—
Szentmiklós :	—	—
Vitka :	Boros Mihály	—

Tanítóképviseelő : Nagy Sándor. **Ügyész :** —

Nemes Imre nagyecsed, Nemes Árpád fábiánházai, Hadady István mátészalkai, Király Pál ópályi segédlell észek, Tóth Béla nyírmeggyesi, Gyöngyösi István gebei, Ujhelyi Ida börvelyi, Vincze Viola Katalin és Erdős Endre olcsvaapáti, Jeszenszky György kántorjánosi tanítók, illetve tanítónők.

64. sz. A 90. zsoltár eléneklése s esperes alkalmi imádása után v. elnök a közgyűlést megnyitja.

65. sz. Az egyházközségek világi képviselői megbízó leveleiket beadván, igazoltattak s a közgyűlés a fenti tagokkal megalakul.

66. sz. Esperes jelenti, hogy a tavaszi közgyűlésről elmaradásukat utólag igazolták Tariska Béla és Szobonya József lelkészek. Jelen gyűlésen való megjelenésben akadályoztatásukat bejelentették: Korány János, Veres Imre, Veres Gusztáv, Takács Ferenc, Tárczy Géza, Rácz Elek lelkészek s Nagy Sándor egyházmegyei ügyész.

Az utólagos igazolást, valamint a távolmaradottak bejelentéseit a közgyűlés tudomásul veszi és elfogadja.

67. sz. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnökség és jegyzők közbejöttével

Király István, Mózes István, Péchy László és Bányay Endre közgyűlési tagok megbizattak.

68. sz. Olvastatott az esperes következő jelentése:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Tisztelettel kérem elsőben is a már nyomtatásban mindenkinek megküldött esperesi jelentésemet felolvasottnak tekinteni s a tárgyalás alapjául elfogadni.

Magam részéről legyen szabad hozzáfűznöm a következőket: a dobrai kör 7 egyházának meg nem vizsgálása onnan ered, hogy azon tanácsbíró társam, ki volt szives elvállalni ott is az egyházlátogatást, kénytelen volt lemondani családi körülményei miatt. Tekintve az idő előrehaladottságát és a nagy költséget, melybe utólag a bevizsgálása került volna azon 7 egyháznak, lemondtam az egyházlátogatás eszközzéséről. Tisztelettel kérem tudomásul venni.

Amennyiben új egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint irattak be az adatok, ezuttal mellőznöm kell az összehasonlítást. Annyit azonban konstatálnom lehet, hogy a háborus viszonyok nehéz nyomása egyházainkra nem csökkent, amit igazolni látszik az a körülmény is, hogy az egyházak adóssága — feltevé, hogy a kimutatások helyesek — 270,884 koronáról 342,496 koronára emelkedett; a 71,612 korona emelkedést azonban nem fedezi a felsőbb hatóság jóváhagyásával felvett kölcsönök. Kevesbedett a születés 527-el, a házasságkötések

száma 167-el, a népesség apadt kimutatás szerint 367-el, amit nem igazol a születés és halálozás közötti 66 különbség. (Több halt meg 66-al, mint született). Hogy nem egészen megbízhatók a beírt adatok, fényes bizonyúsága az, hogy a csaknem egyidőben beküldött iskolai statisztikai kimutatás szerint a népesség 38,863, vagyis 139 az eltérés.

A háborús viszonyok által legtöbb helyen hátráltatott tanügy terén öröndetes eseménynek tekinthető, hogy a mátészalkai „Sándor“-tanyán új iskola létesült, valamint, hogy úgy Nyírmeggyesen, mint Szamosszegen miniszterileg engedélyezett és segélyezett újabb tanítói állások közül a szamosszegi létesítése folyamatban van.

Hasonló öröndetes esemény a körlevélben már közölt ígérete a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak, hogy a hadbavonult tanítók helyetteseinek fizetését 860 koronára hajlandó kiegészíteni ott, ahol az egyházak igazolják szegénységekét. (108966 min. szám).

Az özvegy lelkésznék és papi árvák 20%-os drágasági pótléka ez évben is folyósított.

Főtiszteletű püspök ur 3018 számú rendeletére elrendeltem a június 29-iki gyűjtést a Magyar Vöröskereszt-egylet javára. Beérkezett hivatalomhoz 364 kor. 91 fillér 18 egyházból. (Jármí 4·22, Hodász 32·04, Nagyecsed 20·—, Érdengeleg 5·—, Vitka 15·—, Olcsvaapáti 68·40, Nyírmeggyes 56·82, Érkörtvélyes 44·70, Iriny 26·52, Mérk 7·90, Kaplony 2·06, Nagykároly 40·—, Fábiánháza 5·—, Kismajtény 3·—, Domahida 5·—, Kántorjánosi 16·—, Királydaróc 10·—, Ópályi 3·25). Ezenkívül Érendréd jelezte, hogy 54·90 koronát az ottani községi előljáróságnak adott át. A többi 16 egyházból nem jött sem pénz, sem értesítés.

Van szerencsém bejelenteni azt is, hogy a nagykárolyi róm. kath. főgimnáziumban a VIII. osztályu ref. tanulók hit-tani vizsgájára személyesen nem mehetvén, felkértem még május 4-én Takács Ferenc tanügyi bizottsági elnök urat, hogy a május 8-iki vizsgán helyettesítsen, aki a megbízást május 10-én kapván kézhez, nem jelenhetett meg.

Nagymérvű hivatalos és magán elfoglaltatásom miatt a szatmári ref. tanítónőképző befejező képesítő vizsgáin sem lehettem jelen, mit előzetesen püspök urnak bejelentettem,

Felkérésre július 25-én kiszállottam Paposra az egyház ügyei megvizsgálására, főleg az egyház adósságai mikénti rendezetése végett Kincses István főjegyző társaságában, hol ez alkalommal csak elvi megállapodásra juthattunk, a gyakorlati megoldásról azonban értesítést nem kaptam.

Az igazgató-tanítói állásnak szervezését Mátészalkán és Kántorjánosiban örömmel vettem tudomásul. Nincs szervezve még Dobrán és Nyirmeggyesen.

Elnökileg elintéztettek a következő ügyek:

1. A IV-ik hadikölcsönre, gyámintézeti pénztárnok előterjesztése alapján, 5000 korona értékű 6%-os járadékkölcsön jegyzésre a gyámpénztárból engedélyt adtam. Kérem az utólagos jóváhagyást.

2. Csighy István krasznaszentmiklósi lelkész felkérésére megerősítettem az egyház és állam közötti szerződést a tanítói lak és egyik tanterem folytatólagos bérletbeadására vonatkozólag 1916 szept. 1-től 1926 aug. 31-ig az eddigi 500 korona helyett évi 800 korona összegért. Utólagos megerősítését kérem.

3. Törlési engedélyt irtam alá özv. Csarnó Józsefné részére, hogy a 224 sz. betétjében az érkörtvélyesi egyház javára bekebelezett 100 korona, miután kifizettetett, töröltessék. Tisztelettel kérem tudomásul venni.

4. Tudomásul vettem, hogy a mátészalkai telekkönyvi hatóság az egyházmegyei gyámintézet javára bekebelezett 500 koronát a hodászi 473 sz. tjkvi betétben A. 1. sorszám alatti ingatlanokról törölte, miután előzőleg pénztárnok áttette Pantkoti Mária és Marcella kötvényét s jelezte, hogy teljesen kifizettetett.

5. Elnöktársammal együtt aláírtuk Nagykároly 6000 és Ilk 2000 koronás tőkesegély kötelezvényét a rendkívüli egyházi adó csökkentési alaphoz kiutalhatás céljából. Kérem a tudomásul vételt.

6. Intézkedtem 804 és 870 számú körlevelemben, hogy az egyházak a kerületi 48 sz. határozat értelmében, a háború által okozott áremelkedésre tekintettel, tűzbiztosításaikat reális alapon pótbiztosítással rendezzék, amelynek eredményéről, adatok hiányában, ezuttal még nem jelenthetek. Nem volna felesleges, ha az egyházmegyei közgyűlés is figyelmeztetné a presbyteriumokat esetleges mulasztásaik reájok nézve káros következményeire.

Állásaikat, lelkészeink közül, csak néhányan hagyták el és pedig Gócz Lajos nyirparasznyai lelkész aug. 10-től szept. 26-ig orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegsége gyógyíthatása végett, mely időre az egyház ügyeit Mózes István nagydobosi lelkész látta el.

Bejelentették még rövidebb eltávozásukat Kürthy Károly és Boross Mihály helyettes lelkészek, jelezve, hogy helyettesítésökről gondoskodtak. Valamint Csighy István, ki a Magas Tátráról tudatta otthon nem létét. Tulajdonképeni eltávozásnak nem tekinthető Pataky Sándor érkörtvélyesi lelkésztársunk szokásos nyaralása a közeli „Tivadar“-tanyáján, mivel segédlelkése a hivatalban helyt áll.

Változás lelkészi karunkban nem történt. Papp József gencsi lelkésztársunk még mindig tábori lelkészi szolgálatot teljesít s habár Csighy István vállalta helyette a felügyelő lelkészkedést, mégis a közlekedés nehézsége és az a körülmény, hogy Gencsen a tanítói állás nincs betöltve: az egyház ügyvitelét csaknem teljesen megakasztotta. A helyzeten a presbyterium szegénysége miatt segíteni nem képes.

A segédlelkészek között következő változások állottak elő:

Börvelybe 2344. sz. püspöki leirattal kirendeltetett Szabó Lajos volt kaplonyi helyettes lelkész április 1-től kezdődő hatálylyal, Nemes Imre katonai betegfelvevő állomáson teljesített szolgálatából egészségi okból visszatérvén, 2903. sz. püspöki intézkedéssel június 1-én ismét elfoglalta Nagyecsedén hitoktatói és segédlelkészi állását. Ugyanezen időtől kirendeltetett Nemes Árpád 2779. sz. a. Fábiánházára segédlelkészül. Benedek József Dobráról távozván május hó elején, helyére püspök ur kirendelte 3151. szám alatt Király Pál volt fábiánházai segédlelkészt június 1-től, honnan szeptember 15-én 5893. sz. a. áthelyeztetett Ópályiba s helyére Dobrára október 1-től 5833. sz. a. Pálur József I. lelkészképesítő vizsgát tett atyánkfia, ki nek bekebelezését kérem.

A tanítói karban történt változásokat szomorú, gyászos érzelemmel kell megkezdenem; ugyanis tanügyünk mérhetetlen veszteségére két kitűnő tanítónk, kiket a közbizalom egyházmegyei képviselőkül is megválasztott és akik a tanítói karnak büszkeségei valának, mindnyájunk fájdalomra a halál által kiszólitatott terhes pályájokról. Tóth Imre május 25-én, Szoboszlai Pál szeptember 29-én elhaltak, mindketten maradandó ér-

demeket szerevezve mátészalkai huzamos tanítóskodásuk alatt. Indítványozom, hogy a gyászbaborult népes családnak fejezze ki közgyűlésünk részvétét, életrajzaikat pedig közöljük jegyzőkönyvünkben, megírásra felkérvén e. m. lelkészi főjegyzőnket.

Olcsvaapátiból Tóth Emma Margit május 16-iki lemondása után eltávozván, helyére Vincze Katalin Viola választatott meg július 23-án. Kérem végleges megerősítését s a hivatalos esküt tőle felvenni.

Mátészalkán Tóth Imre helyére megválasztatott aug. 13-án Tóth Kálmán. Végleges megerősítését véleményezem s egyuttal a ref. vallás- és énekből s ezek módszertanából vizsgára köteleztetését, miután állami tanítóképzőben (Budapesten) szerezte oklevelét.

A mátészalkai pusztasándori tanyai iskolába aug. 27-én Bara Zsuzsanna megválasztatván, megerősítését kérem.

Börvelybe a völcsöki állami elemi iskolához átment Papp Mária helyére szept. 3-án megválasztatott Ujhelyi Ida. Véleményezem végleges megerősítését s eskütételre felhívását. Ugyancsak Börvelyben az oroszfogságban levő Erdei Gábor helyettesül megválasztott Kovács Margitot szept. 10-től állásában megerősítettem.

Bejelentette még Sulyok Róza Vilma, hogy aug. 31-én a paposi egyház tanítónőnek megválasztotta, azonban hivatalos értesítést nem kapván ez ideig, a választást tudomásul nem vehettem s meg sem erősíthettem ideiglenesen.

Utólag bejelentette érkörtvélyesi lelkésztársunk, hogy Debreczeni Lajos 1915. nov. 15-től 1916. jun. 1-ig, mint 4-ed éves tanítóképezdész püspök ur által bocsáttatott ki helyettes kántoritanitónak.

Bejelentette Gencsről Papp Józsefné lelkészné, hogy Kovács Kálmán harctéren levő tanítójuk az államhoz neveztetvén ki, tegyek intézkedést a tanfelügyelőségnek, hogy az új tanítóválasztás ellen akadályt ne gördítsen, azon a címen, hogy Kovács Kálmán még a hivatalos esküt a tanfelügyelő előtt nem tette le.

Sajnos, hasonló esetben már hasztalan tettem lépéseket, így kellő eredmény szerintem csakis úgy érhető el, ha egyházmegyénk fel ir püspök ur útján a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az államhoz kinevezett gencsi és kaplonyi tanítókat vegye át s adjon engedélyt az állás betöltésére,

mert így az illető egyházaknak a hadbavonult fizetését is kell szolgáltatni az állam által már kinevezett tanítónak s helyetteséről is gondoskodnia kell Tisztelettel kérem az egyházmegye felterjesztését.

Megilletődéssel jelentem végre, hogy az alsószabolcs hajdu vidéki egyházmegye gondnoka, Hajduvármegye nyugalmazott alispánja, Kovács Gyula a jótékonyágáról országosan ismert nemes szívű emberbarát s hazafi május 19-én meghalt. Kérem közgyűlésünket, hogy utólag fejezze ki őszinte részvételét az alsószabolcs hajdu vidéki egyházmegyének s ezt jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsolja.

Kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítása mellett vágyok
Nagyecsed, 1916. október hó 2.

Alázatos szolgálja

Berey József
esperes.

Közgyűlés úgy a már előzőleg nyomtatásban szétküldött, mint a most felolvasott esperesi jelentést helyeslőleg tudomásul veszi s abból kifolyólag következő határozatokat hozza:

69. sz. A IV-ik hadikölcsönre a gyámpénztár terhére jegyzett 5000 korona névértékű 6 %-os járadék kölcsön jegyzést tudomásul vevén, megerősíti.

70. sz. A krasznaszentmihályi ref. egyház és az állam közötti szerződést, a tanítói lak és egyik tanterem folytatólagos bérbeadására évi 800 korona összegért utólag megerősíti.

71. sz. Pálur József dobrai segédlelkészt bekebelezi.

72. sz. Tóth Imre és Szoboszlay Pál mátészalkai érdemdús tanítók elhalálozását

közgyűlésünk igaz és őszinte fájdalommal veszi tudomásul s midőn több évtizedre terjedő, messze kiható fáradságos munkájok közismert sikerét e helyen is megörökíti s emléköket kegyelettel megőrizi, egyuttal a gyászbaborult népes családnak részvétét jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsolja s mindkét kitűnő tanítónak és egyházmegyei képviselőnek életrajzát közölni fogja jegyzőkönyvében.

73. sz. Olcsvaapátiba Vincze Katalin Viola rendes tanítónő megválasztását!

véglegesen megerősíti s eskütételre felhívja.

74. sz. Mátészalkára Tóth Kálmán rendes tanító megválasztását

azon feltétellel erősíti meg, hogy egy év alatt a ref. vallás- és énektanításból és ezek módszertanából vizsgázni köteles és esküt csak ennek sikeres letelte után tehet.

75. sz. A mátészalkai határhoz tartozó pusztasándori tanyai iskolához rendes tanítóul elválasztott Bara Zsuzsánnát állásában véglegesen megerősíti.

76. sz. Ujhelyi Ida börvelyi tanítónő megválasztatását véglegesen megerősíti s eskütételre felhívja.

77. sz. Esperesi jelentésből értesülvén közgyűlésünk, hogy régebben Rok István kaplonyi tanító állami elemi iskolai tanítóvá neveztetvén ki, de hadbavonulása miatt illetékes tanfelügyelője előtt a hivatalos esküt le nem tehetvén, a háboru megkezdése óta, mint kaplonyi tanító szerepel s állása ma sincs betöltve, valamint, hogy újólág Kovács Kálmán, hadi szolgálatban levő gencsi ref. tanító hasonlóképpen állami iskolához neveztetvén ki, de katonai szolgálata miatt meg nem jelenhetvén a követelt eskütételre tanfelügyelője előtt: a gencsi tanítói állás sem tölthető be rendes tanítóval, választás útján, ami a tanügy végtelen hátrányára szolgál.

tiszteletteljes felterjesztést intéz közgyűlésünk a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületre az iránt, hogy tegyen sürgős lépést a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnál, hogy az általa kinevezett tanítókat, habár a hivatalos esküt katonai szolgálatuk teljesítése miatt még le nem tehették, tekintse állami rendes tanítóknak s előbbi állásaik betöltését, rendes tanító megválasztása által ne akadályozza, sőt engedélyezze.

78. sz. Kovács Gyula alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegyei gondnok, a jótékonyágáról és hazafias, emberbaráti nemes érzelméről országosan ismert férfiú elhalálozását

közgyűlésünk fájdalommal veszi tudomásul s őszinte részvétét nyilvánítja az alsószabolcs-hajduvidéki egyháznak.

79. sz. Ujonnan alkalmazott tanítók eskütételre hivatván fel,

Ujhelyi Ida börveiyi, Vincze Viola Katalin és Erdős Endre olcsvaapáti, Jeszenszky György kántorjánosi tanítók, illetve tanítónők a hivatali esküt a közgyűlés színe előtt leteszik s esperes buzdító szavaival nemes hivatásukra elbocsátatnak.

80. sz. Egyházkerületi képviselőkül:

Kincses István és Domahidy István, mint rendes, Hávas Gyula és Kacsó Károly, mint póttagok az 1917. évre megbízatnak.

81. sz. Olvasztatott a számvevőszék következő

**Számvevőszék jelentése az egyházgondnoki számadások
s egyházi költségelőirányzatokról.**

Számvevőszékhez 1916. szept. 28-án érkezett olcsvai 1915-ik évi egyházgondnoki számadást és az 1916-ik évi egyházi költségelőirányzatot megvizsgálván, minden tételökben elfogadhatóknak találtuk s így egyházmegyei közgyűlési megerő-

sitésre ajánljuk. Bevétel volt 5791·92 K. Kiadás 5420·92 K. Maradvány 371 K. 1916-ra előirányoztatott fedezetül 11335·83 K. Szükségletül 11335·83 K. Tőkéinek összege 4028·35 K. Teher 10560 K. Tiszta vagyon állapot 56170·06 K. Egyben megállapítjuk, hogy sem egyházfenntartási, sem szegény alapja nincs az egyháznak s a „Debreczeni Protestáns Lap“-ra sincs felvéve előirányzatában az előfizetés összege.

Nem küldött költségelőirányzatot 1916-ról Papos, magtári számadást Domahida, Krasznaszentmiklós, Ópályi egyházunk, melyekkel szemben a törvényes eljárás megindítását hozzuk javaslatba.

Kiváló tisztelettel vagyunk
Mátészalka, 1916. okt. 3.

Havas Gyula,
e. m. számv. elnök.

Tukacs Lajos

Kacsó Károly

A számvevőszék felolvasott jelentését a közgyűlés tudomásul veszi, az olcsvai egyház 1915. évi gondnoki számadását és 1916. évi költség-előirányzatát elfogadja és megerősíti, a számadással hátralékban levő Papos, Domahida, Krasznaszentmiklós és Ópályi egyházakkal szemben a törvényes eljárás megindítását elrendeli.

82. sz. Tárgyaltatott a reformáció négyszázados évfordulójának az egyházmegye által miként leendő megünneplésének kérdése.

Közgyűlésünk egyhangulag elfogadja és magáévá teszi az egyházmegyei értekezletnek a reformáció szelleméhez méltó ama javaslatát, hogy a reformáció négyszázados évfordulója emlékére egyházmegyénk alapot létesít egy Mátészalkán felállítandó református polgári leányiskolára, valamint a nagykárolyi állami polgári leányiskola mellett felállítandó leányinternátusra,

s ezen célokra már most kijelöli az egyidő óta zárt testületet képező egyházmegyei gyámintézetnek a tagok kihalása után fentmaradó vagyonát is.

83. sz. Olcsvaapáti, kaplonyi, krasznaszentmiklósi, ópályi, bere, csomaközi és paposi egyházközségek református segélyegyleti segélyért folyamodnak.

Egyházmegyei közgyűlés folyamodó egyházak kérvényeit pártolón ajánlja a református segélyegylet választmányának jóakaratu figyelmébe. (F.)

84. sz. Olvaslatott a csomaközi ref. egyházközség kérvénye, melyben nehéz anyagi viszonyaira hivatkozva úgy az anyaegyházközség, mint a hozzátartozó Mezőpetri szórvány részére rendes államsegélyért folyamodik.

Tekintettel a valóban nehéz anyagi viszonyok s idegen felekezetek közt élő csomaközi egyházközség és mezőpetri szórvány súlyos helyzetére: közgyűlésünk a kérelmet pártolólág terjeszti fel a főt. egyházkerületre.

85. sz. Kaplony iskolaépítésre 1000 kor. segélyt kér a Gusztáv Adolf Egylettől.

Egyházmegyei közgyűlés pártoló figyelmébe ajánlja egyházkerületi közgyűlésnek folyamodó egyház kérvényét s a segély megadását a legnagyobb jóakarattal véleményezi. (F.)

86. sz. Kaplony iskolaépítésre 4000 kor. népiskolai tőke-segélyt kér.

A szabályszerűen kiállított és felszerelt kérvényt egyházmegyei közgyűlés a felsorolt indokok alapján azon kéréssel terjeszti fel egyházkerületi közgyűlés elé, hogy a más felekezetek közé ékelt szegénységgel küzdő kaplonyi egyház kérvényét a legsürgősebben segélyezést igénylő egyházak kérelmeivel teljesíteni méltóztassék. (F.)

87. sz. A paposi egyház kérvénye — noha az egyház-község köztudomás szerint iskolaépítésből eredő súlyos adósság terhe alatt nyög — be nem adván,

felhívja a közgyűlés a paposi lelkészt, hogy a népiskolai tökesegély iránti kérvényt felelősség terhe alatt sürgősen beterjessze. Esperest pedig megbizza, hogy a beérkezendő kérvényt a kaplonyi egyház kérvényével együtt pártolólág terjessze fel az egyházkerületre.

88. sz. Egyházkerületi közgyűlés 31—916 sz. határozatában elfogadhatónak mondotta ki a vallás- és közoktatásügyi miniszterium azon követelését, hogy az iskolaépítésre nyert államsegély összege az iskolatelekre bekebeleztessék.

Egyházmegyei közgyűlés ehhez való alkalmazkodásra hívja fel az egyes egyházakat.

89. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 34—916 sz. határozatának 12. pontja.

Egyházmegyei közgyűlés a kántorjánosi—nyíriklódi egyház egyezséglevelét felterjeszti; megállapítja továbbá, hogy a nagykárolyi egyházmegye Szatmárvármegyében, a mátészalkai, nagykárolyi és erdődi járások területén fekszik. A szórványok betürendes kimutatásba való bejegyzésére esperes urat felkéri.

90. sz. Olvastatott a 43—916 sz. egyházkerületi határozat, mely a Debreceni Prot. Lap pártolását ajánlja világi nagyjainknak.

Egyházmegyei közgyűlés felkéri alkotó tagjait, hassanak oda, hogy ezen református érdekeket védő s a református egyház meggyőződését s fejlődését hathatósan munkáló lapunk minél több világi férfi részéről is ugy szellemi, mint anyagi támogatásban részesüljön.

91. sz. Olvastatott egyházkerületi közgyűlés 48 - 916 sz. határozata, melyben az egyes egyházak felhivatnak, hogy a

háboru következtében előállott értékelkedést figyelembe véve póttüzbiztosítást kössenek.

Egyházmegyei közgyűlés a már esperesi körlevélben is közölt határozatra ismételten felhívja az egyházak figyelmét.

92. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlésnek 56—916. sz. a. határozata, mely a lökesegély számadások módozatát közli.

Az egyes egyházak felhivatnak a jelzett határozathoz való alkalmazkodásra.

93. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 89—916. sz. a. határozata, mely a tanítói díjlevél mintát ismerteti.

Egyházmegyei közgyűlés a 89—916. sz. alatt közölt díjlevél mintát megfelelőnek találja.

94. sz. Olvastatott az egyházkerület 84—916. sz. a. határozata, mely szerint jelentés küldendő arról, minő hatással voltak a háborus viszonyok a népiskolák elhelyezésére tanulmányi rendre és tanszemélyzetre 1914—1915. és 1915—1916. tanévben.

Esperes ur felkéretik, hogy a részletes jelentést terjessze be.

95. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 98—916. sz. a. határozata, melyben polgári leányiskolák és internátusok szervezése elvben kimondatik és az egyházmegye területéről más vallásu polgári leányiskolákba járó református vallásu leánynövendékekről szóló jelentés elrendeltetik.

Az egyes egyházaktól beérkezett jelentések szerint 92 református leánynövendék jár más vallásu polgári leányiskolába, ebből 68 Nagykárolyra esik, ahol, mint a megye székhelyén és egyik legnépesebb egyházközségünkben kívánatos volna ref. polgári leányiskola vagy internátus felállítása, de mert már Nagykároly állami polgári iskolai székhely és az iskolák, decentralizálása a nevelés ügyben demokratikus cél, ennélfogva egyházmegyei közgyűlésünk Mátészalka

község területén látja szükségesnek a polgári leányiskola felállítását, annnyival inkább, mert ez megyénk református lakosságának minden oldalról hozzáférhető.

96. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 140—916. sz. a. határozata, mely felhívja az egyes egyházakat, hogy az állami iskola szervezésekor szerződésileg igyekezzenek biztosítani az állami iskolák gondnokságában való képviseltetésüket, nemkülönben a református tanerőknek a törvénybiztosította arányban való alkalmaztatását.

Nevezett határozat lelkiismeretes betartását ne mulasszák el az egyes egyházak, nehogy a hanyagságból egyetemes egyházunkat, mint az egyes egyházakat sértő helyzetek álljanak elő.

97. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 190—916. sz. a. határozata, mely az általános nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel figyelmébe ajánlja az egyes egyházaknak, hogy a tanuló ifjúság hathatós segélyezése céljából a meglevő legációkat ne szüntessék be, sőt újabb legációkat szervezzenek s 1917. január 1-ig a debreczeni tanítóképző javára tehetségeikhez képest adakozzanak.

Egyházmegyei közgyűlés az egyes egyházak vezetőit felhívja, hogy minden lehető tégyenek meg a legációk ügyében.

A debreczeni tanítóképző fenntartására szolgáló adományok 1917. január 1-ig az esperesi hivatalhoz küldessék be.

98. sz. Tárgyaltatott a debreczeni ref. egyházmegye közértekezletének f. évi június hó 20-án tartott gyűlésében 4. sz. a. hozott határozata, melyben az egyházmegye útján felterjesztést kíván tenni az egyházkerületi közgyűlés ama rendelkezése ellen, hogy a tüzkárbiztosítási jutalékok, melyek eddig az egyházmegyék gyámintézetei közt szétosztattak, ez évtől kezdve a kerületi tüzkárbiztosítási pénztárban visszatartassanak. S e felterjesztéshez csatlakozásra hívja fel a lelkészértekezlet útján egyházmegyénket is.

Egyházmegyénk a tűzkárbiztosítási jutalékokat nem a gyámintézet, hanem az egyházmegyei közigazgatás szükségére fordította ugyan, mindamellett amennyiben ezen járulékok összege az egyes egyházmegyék ez évi költségelőirányzatában már fedezetül van beállítva: közgyűlésünk is óhajtaná látja annak legalább is ez évben az egyházmegyék részére való kiutalását azaz a megjegyzéssel, hogyha a jövőben is tényleg kiutaltatik, az esetben a gyámintézeté legyen. Mely határozat a főtiszt. egyházkerülethez felterjesztetik.

99. sz. Olvastatott a Kálvin-Szövetség átirata, melyben a reformáció négyszázados évfordulója emlékére egy nagy horderejű s lelkesítő, tanári s tanítói karunk egyik legégetőbb sebének gyógyítani hivatott intézménynek az egyházi hivatalnokok betegségélyező intézetének felállítását indítványozza s felhívja egyházmegyénket, hogy ez eszmét tárgyalás alá vevén, elfoglalandó álláspontját, eszméjét, esetleg javaslatait a szövetség titkári hivatalával közölje.

Közgyűlésünk az egyházi hivatalnokok betegségélyező intézetének eszméjét örömmel fogadja s teszi magáévá. A kivitelre tervezetet — szakértelem és előkészület hiányában — ugyan nem tehet, hanem várja ezt a Kálvin-Szövetségtől, mely az eszmét felvetette s kimondja, hogy készséggel és lelkesen csatlakozik az üdvös és közszükséget pótló intézmény megalkotásához.

100. sz. Olvastatott esperes következő jelentése:

Az Egyházfentartási alapok tisztázását a kerületi közgyűlés 564—1915. sz. határozattal az egyházmegyéknek elrendelte. Ennek foganatosítására püspök ur 327—1916. szám alatt a „Hivatalos Értesítő“-ben már felhívta az egyházak figyelmét, melynek alapján múlt gyűlésünk 47. sz. a. felhívta szintén az egyházakat a szabatos megjelölésre. Miután hozzám e tárgyban jelentés nem érkezett 114. szám alatti körlevélben ismételt felszólítást küldtem, melyre Olcsva jelezett 1500 korona egyház-

fentartási alapot a fatőkéből, Nyírmeggyes — a szegényalapot nem számítva, mely nem fordítható egyházfentartási alapra — a Katona József-féle 100 és a Felföldi házaspár 100 koronás alapítványát, összesen 200 koronát jelentett be a régi alaphól. Ennek hozzáadásával a számvevőszéki elnök kimutatásban foglalt 45899 korona 20 fillér felemelkedik 47599 korona 20 fillérre.

Közygylés tudomásul veszi s az összesített kimutatást a kerületre felterjeszti.

101. sz. Esperes jelenti, hogy Szabó Menyhért nyugalmazott kaplonyi lelkész, a közpénztárnál levő tartozása biztosítására meghatalmazást állított ki, miszerint nyugdíjából két részletben vonattassék le és pedig a kaplonyi egyház követelésének letörlesztésére, illetve levonása után.

Közygylésünk — tekintve a mostani nehéz viszonyokat, beleegyezik abba, hogy Szabó Menyhért nyugdíjából közpénztári tartozása ne a most következő októberi és januári nyugdíjából, hanem csak majd a jövő évi április és július 1-én esedékes negyedévi nyugdíj járulékából vonattassék le két egyenlő részletben.

102. sz. Olvasztatott esperes következő jelentése:

Múlt gyűlésünk 37. számú határozatával a 753—1915. számú kerületi meghagyás folytán elrendelte, hogy azok az egyházak, ahol a tanítóknak nincs természetben lakásuk, a törvényben előírt lakbért biztosítsák a tanítóknak s erre vonatkozó határozatukat 10 nap alatt terjesszék be a Nagytiszteletű esperes urhoz.

Tisztelettel jelentem, hogy egyetlenegy határozat sem érkezett be hozzám. Az iskolai statisztika szerint a tanítók lakbéréi a következők:

Iriny 1 tanítónő részére 200 K,
Kaplony 1 nőtlen tanító részére 200 K,
Mátészalka 1 nőtlen tanító részére 250 K,
Mátészalka 1 tanítónő részére 250 K,
Szamosszeg 1 tanítónő részére 80 K,

Tisztelettel kérem az irinyi, kaplonyi és szamosszegi egyházakat felelősség terhe alatt utasítani, hogy a tanítói lakbért

haladéktalanul rendezzék a népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika 143. §-a szerint.

Közgyűlés az irinyi, kaplonyi és szamos-szegi egyházakat felelősség terhe alatt utasítja, hogy a tanítói lakbért rendezzék haladéktalanul.

103. sz. Tárgyaltatott a jármii ref. egyház kérelme — 1916. szept. 24-én tartott közgyűlésén 1. szám alatt hozott határozatából kifolyólag — a presbyterium létszámának 12-ről 16-ra leendő felemelése iránt.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet nem teljesíti, mert a presbyterium létszáma az 1913. évben tizenkét évi időtartamra állapított meg 12-ben s az egyházközség lélekszáma (437), sem egyéb különleges körülmények a létszám fel-emelését nem indokolja.

104. sz. Tárgyaltatott az olcsvai ref. egyház kérelme — 1916. július 2-án tartott presbyteri gyűlésen 3. és 4. szám alatt s 1916. július 9-én tartott egyházközségi közgyűlésen 5. és 6. szám alatt hozott határozatainak jóváhagyása iránt, temető vétele s a megvett temetőföld árának kifizetésére céljaira rendkívüli egyházadó kivetésének elrendelése iránt.

Minthogy a beterjesztett határozatokból kitűnőleg a temetőföld vétel már foganatosított s a vételár ki is fizettetett s e célra a rendkívüli egyházi adó ki is vettetett s be is szedtetett:

egyházmegyei közgyűlés felhívja az olcsvai ref. egyház előjáróságát, hogy a megkötött szerződést s egyházi rendkívüli adókiveté-i lajstromot is terjessze egyházmegyei közgyűlés elé.

105. sz. Tárgyaltatott a mátészalkai ref. egyház presbyteriumának 1916. augusztus 16-án tartott gyűlésén V. szám alatt hozott határozata, a Pusztasándortanyán egytanerős elemi iskola létesítése tárgyában s az ott alkalmazandó tanító díjvelének megállapítása iránt.

Egyházmegyei közgyűlés az új — tanyai — iskola létesítésére vonatkozó határozatokat s a tanítói állomás díjlevelét jóváhagyja és megerősíti s további jóváhagyás céljából a tiszántúli ref. egyházkerület közgyűléséhez felterjeszteni rendeli.

106. sz. Tárgyaltatott a mátészalkai ref. egyház presbyteriuma által 1916. augusztus 27-én tartott gyűlésen hozott III. számú határozat, mely szerint az egyház által fenntartott elemi iskola III. és V. tanítói állomásának díjlevele módosítatott.

Tárgyaltattak az újonnan elkészített díjlevelek.

Egyházmegyei közgyűlés az újonnan elkészített — a III. és V. tanítói állásokra vonatkozó díjleveleket jóváhagyja és megerősíti s további jóváhagyás céljából a tiszántúli ref. egyházkerület közgyűléséhez felterjeszteni rendeli.

107. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi ref. egyház 1916. április 9-én tartott közgyűlésén 2. szám alatt s 1916. október 1-én 22. szám alatt hozott határozata, a lelkészi díjlevél újból való megállapítása tárgyában.

Tárgyaltatott az új lelkészi díjlevél.

Egyházmegyei közgyűlés az új lelkészi díjlevelet azon megjegyzéssel hagyja jóvá s erősíti meg, hogy a lelkészi járandóság beszédésénél az egyházi III. t.-c. 22. §-ának rendelkezései szerint kell eljárni.

A megerősített díjleveleket csak azután rendeli egyházmegyei közgyűlés további jóváhagyás céljából a tiszántúli ref. egyházkerület közgyűléséhez felterjesztetni, ha a kaplonyi ref. egyház a lelkészi díjlevél új megállapítására vonatkozó presbyteri határozatot is beterjeszti.

108. sz. Tárgyaltatott a Kaplonyi ref. egyház presbyteriumának 1916. április 2-án és szeptember 30-án 3. és 7. számok alatt s 1916. szeptember 10-én és október 1-én tartott

közgyűlésén 20. és 23. számok alatt hozott határozata az egyházi adózási kulcs megállapítása tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés az előterjesztett határozatokat jóváhagyja és megerősíti s további jóváhagyás céljából a tiszántuli ref. egyházkerület közgyűléséhez felterjeszteni rendeli.

109. sz. Tárgyaltatott a kaplonyi ref. egyház által 1916 szeptember 10-én tartott közgyűlésen 16 szám alatt hozott határozat, az egyház közszükségleteinek fedezésére rendkívüli egyházi adó kivetése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés a rendkívüli egyházi adó kivetésére vonatkozó határozatot jóvá nem hagyja, mert az ügy presbyteri ülésen nem tárgyaltatott, rendkívüli adó kivetésének szükségessége sem pótköltségvetéssel, sem a szükségletek részletes s összegszerű felsorolásával nem igazoltatott.

110. sz. Tárgyaltatott az olcsvaapáti-i ref. egyház presbytériuma által 1916 július 23-án tartott ülésen 22 szám alatt s közgyűlése által 1916 augusztus 20-án 24 szám alatt hozott határozata, amely szerint az általános drágaság okozta több költségekre tekintettel az egyház 1916. évi költségvetési szükségleteinek fedezhetése céljaira az 1916. évi egyházi személyi adónak megfelelő összegű egyházi adópótlék kivetése rendeltetett el az 1916. évre.

Egyházmegyei közgyűlés a rendkívüli egyházi adó kivetésére vonatkozó határozatot jóváhagyja.

111. sz. Olvastatott a szaniszlói egyház kérelme, melyben az iskolájukba járó tanköteleseknek az 50 fillér beiratási díj fizetése alól felmentését kéri azon okból, mert eddig soha nem fizettek sem tandíjat, sem beiratási díjat, s mert sem az állami, sem a más felekezeti iskolákban nem szedtetvén beiratási díj: annak behozatala néptelenné tenné az amugy is gyér népességű ref. iskolát.

Közgyűlésünk készséggel hozzájárul ahhoz, hogy a szaniszlói ref. iskola növendékei a beiratási díj fizetése alól felmentessenek. Minthogy

azonban a népiskolai könyvtár szervezését a törvény mulhatatlanul megkivánja, felhivja közgyűlésünk a szaniszlói egyházat, hogy a könyvtárnak létesítéséről s kellő gyarapításáról más forrásból gondoskodják.

112. sz. Olvaslatott a szatmári ref. egyházmegye 43. sz. határozata, mely a reformációi 400-dos emlékére minél nagyobb alapítvány tételére hívja fel az egyes egyházakat és lelkészeket a szatmári leánynevelő intézetek részére s ezen ügy minél hathatósabb előmozdítására bizottság kiküldését ajánlja az egyházmegyénk kekeléből.

Egyházmegyei közgyűlés felkéri esperes urat, hogy hívja fel az egyes egyházakat és lelkészeket körlevélben adakozásra a szatmári leánynevelő intézetek javára. A szóbanlevő intézetek ügyeinek figyelemmel kísérésére és támogatására bizottságot küld ki, melynek tagjaiul megválasztja Berey József esperes urat s Kincses István egyházmegyei lelkészi főjegyzőt.

113. sz. A tárgysorozat kimerítettén, világi elnök a közgyűlést berekeszti.

Kelt mint fent.

Hitelesített Mátészalkán, 1916. október 11-én.

Kincses István
Mózes István

Berey József
esperes.
Király István.

Birósági ügyek.

Birósági ügyek.

114. sz. A nagykárolyi ref. egyházmegye bírósága, mint fegyelmi bíróság Gócz Lajos nyirparasznyai lelkésznek Puskás Sándor u. o. presbiter elleni panaszta tárgyában Mátészalkán 1916 okt. 3-án tartott ülésében következő egyhangu

ítéletet hozta:

Puskás Sándor panaszlott az egyházi törvény 34. §. A. 2. és 3. pontjaiban foglalt fegyelmi esetekben vétkesnek találtatván, ezért a 35. §. b) pontjában előirt fegyelmi büntetéssel, a feddéssel sújtatik. Egyszersmind a vizsgálattal felmerült 45 korona költségnek az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatti megfizetésében végrehajtás terhe mellett elmarasztaltatik.

Indokok:

Panaszlottnak a nyilvános zárvizsgán tanusított ama botrányos magaviselete, hogy a gyermekek és összes jelenlevők előtt a tanítónő működéséről s annak eredményéről kisebbitőleg nyilatkozott s illetén felszólalásait a lelkész figyelmeztetése ellenére is többször megismételte, miáltal a zárvizsga rendes lefolytatását megakadályozta, — az iskola kárát s az egyházas tekintély lealacsonyítását eredményezte s így a 34. §. 2. és 3. pontjában minősülő fegyelmi esetet képez s magára vonja a büntetést.

Az ittas állapot, mellyel panaszlott védekezni próbál, még inkább súlyosbitja tettét, holott neki, mint presbiternek, a józanságban elől kell járnia.

Végül az elítélés természetes következménye a költségekben marasztalás.

T a r t a l o m.

	Oldal:
64. Ének, ima, megnyitás	4.
65. Közgyűlés megalakulása	4.
66. Távol levők bejelentése	5.
67. Jegyzőkönyv hitelesítők kiküldése	5.
68. Esperesi jelentés	5.
69. 5000 korona hadikölcsön jegyzése jóváhagyatik	10.
70. Krasznaszentmiklós bérszerződése jóváhagyatik	10.
71. Pálur József dobrai s. lelkész bekebelesztetik	10.
72. Tóth Imre és Szoboszlai Pál m.-szalkai tanítók elhalálo- zása feletti részvét	10.
73. Vincze Katalin apáti tanítónő megerősítettik	11.
74. Tóth Kálmán m.-szalkai tanító vál. megerősít	11.
75. Bara Zsuzsánna p. sándori tanítónő vál. megerősít	11.
76. Ujhelyi Ida törvényi tanítónő vál. megerősít	11.
77. Állami tanítókká kinevezettek helyének betölthetése iránt felterjesztés	11.
78. Kovács Gyula elhalálozása feletti részvét	12.
79. Új tanítók eskütétele	12.
80. Egyházkerületi képviselők megválasztatnak	12.
81. Számvevőszék jelentése	12.
82. Reformáció 4 százados évforduló megünneplése	13.
83. Ref. segélyegyleti kérvények	14.
84. Csomaköz és Mezöpetri rendes államsegélyt kér	14.
85. Kaplony népiskolai tőkesegély kérvénye	14.
86. Kaplony Gusztáv Adolf egyleti kérvénye	14.
87. Papos népiskolai tőkesegély kérvénye	15.
88. Iskolaépítési államsegély bekebeleztetik	15.
89. K.-jánosi—Iklód társegyházak egyezség levele	15.
90. Debreceni Prot. Lap. ajánlatik	15.
91. Póttűzbiztosítás ajánlatik	15.
92. Tőkesegélyszámadás módosítása	16.
93. Tanítódíj levél minta elfogadatatik	16.
94. Háborús okozta változás az iskolázásban	16.
95. Polgári leányiskola felállítása Mátészalkán elvben	16.
96. Állami iskoláknál érdekeink megóvása	17.
97. Legációk szervezését alánlja a kar	17.

	Oldal:
98. A debreczeni ref. egyházmegye felhívása	17.
99. Kálvin Szövetség átírata	18.
100. Egyházfentartási alapok tisztázása	18.
101. Szabó Menyhért meghatalmazása	19.
102. Tanítói lakbér biztosítás	19.
103. A jármi-i egyház kérelme	20.
104. Az olesvai egyház kérelme	20.
105. A pusztasándor tanyai tanító díjlevele	20.
106. A mátészalkai III. és V. tanítói állomás díjlevele	21.
107. A kaplonyi lelkész díjlevél	21.
108. A kaplonyi adózási kules	21.
109. A kaplonyi egyházi adókivetés	22.
110. Az olesvai egyházi adópótlék	22.
111. A szaniszlói egyház kérelme	22.
112. A szatmári ref. egyházmegye határozata	23.
113. A gyűlés berekesztése	23.

Birósági ügyek.

114. Puskás Sándor fegylemi ügye	26.
--	-----

